

BASCH LÓRÁNT ÉS TÜSKÉS TIBOR LEVELEZÉSE (1960–1965)

(II. rész)¹

41. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1963. október 7.

Kedves Szerkesztő Uram,

Közeleg B. M. születésének 80. évfordulója, róla emlékezni, bizonyára a pécsi revűnek is kínálkozó alkalom. Fodor Bandinak említettem is már. Sok minden van a tarsolyomban – valamennyire készen, de a Jelenkor számára valami hasonlót, ha nem is aequivalent tartanék a legalkalmasabbnak –, mint az utolsó abban megjelent emlékezésem volt. Ismét egy év története: 1932/33 „az ötvenedik életévem”.² Betegség éve, – de az életért küzdő, – és gyógyulással végződő. (Az 1960-ban megjelent kis tanulmányom, – ebből lett kiszakítva.) Kezdődik alföldi emlékekkel (három látogatásával tiszamenti tanyámon,³ – Psychoanalysis Christiana, Vasárnapi impresszió autón,⁴ – Bányai Kornéllal⁵ találkozásai ott), – az ott kilobbant betegség kifejlődése;⁶ sokizületi gyulladás – Buday László fiatal orvosrokona kezeli – „Betegklapancia” és „forró csontok a máglyán”⁷ – Fontos üzenet a Nyugat-barátok köre (?)⁸ – önvallomással (facsimilében) – <lábadozás után> „Amor sanctus”⁹; megjelenése – Nagy Endre behódolás,¹⁰ újabb megbetegedés – János szanatórium – Schill¹¹ tanár (a Hintz tanársegéd¹² mintája) – a szanatóriumban keletkezett írások – előkészület az Európai irodalomtörténethez,¹³ – katolikus költészet, és B. hite (?); – Megbékélés Szabó Lőrincsel (az egész B. – Sz. L. ügy megvilágításával)¹⁴ – „Gyümölcsbe

¹ A Simon Zsuzsanna és Tüskés Anna által közreadott levelezés első része a szerzőpáros bevezetőjével a *Jelenkor* 2025/7–8. számában jelent meg.

² Ezt a tanulmányt végül nem írta meg. (T. A.)

³ A Basch-kúria a Tiszaföldvár határában elterülő Nagyhátpusztai családi birtokon volt. Babitsék többször ellátogattak oda. (T. A.)

⁴ A *Vasárnapi impresszió, autón* című vers a Basch-kúriához való autótutat örökíti meg. (T. A.)

⁵ Bányai Kornél (1897–1934) költő. (S. Zs.)

⁶ Török Sophie naplója szerint a nagyhátpusztai kúriában 1932. szeptember 17-én lett lázas Babits Mihály. *Török Sophie naptárai, 1921–1941*. I. kötet. Szerk., a szöveget gond., a jegyzeteket és a bevezető tanulmányt írta Papp Zoltán János, Argumentum, Budapest, 2010, 492. (T. A.)

⁷ A pontos verscím: *Mint forró csontok a máglyán*. (T. A.)

⁸ Betegen írta cikkét: Üzenet és vallomás (A Nyugat Irodalmi Szalonjának dec. 10-i estjére). *Nyugat*, 1932/24, 575–576. A Nyugat-Barátok Körének volt Irodalmi Szalonja. (T. A.)

⁹ Ez egy műfordítás kötet: Babits Mihály ford.: *Amor Sanctus*. Magyar Szemle Társaság, Budapest, 1933. (T. A.)

¹⁰ Nagy Endre (1877–1938) magyar újságíró, író, konferanszié, kabaréigazgató. Nem világos, hogy a behódolás mire vonatkozik, hiszen mindig jó kapcsolata volt Babitscsal. (T. A.)

¹¹ Babits szívizomgyulladásban szenved; a János-szanatóriumban gyógyul 1933. június 3. és szeptember 17. között, ahol Schill Imre (1888–1954) orvos kezeli, baráti orvos-beteg kapcsolata volt Babits Mihállyal. (T. A.)

¹² Török Sophie *Hintz tanársegéd úr* című regényének főhőse. (T. A.)

¹³ Babits Mihály: *Az európai irodalom története*. Nyugat, Budapest, 1934–1935. (T. A.)

¹⁴ Később Basch Lóránt külön tanulmányt írt erről: Mester és tanítvány. Babits Mihályról és Szabó Lőrincről. *Kortárs*, 1966/2, 293–304. (T. A.)

harapva” – Ismét otthon – az 50. születésnap, központjában a régi barát Kosztolányival (reflexió Esti Kornélra).¹⁵

Hát ez volna a történet, meg van írva, csak simítani és kerekíteni kell. 30-35 flekk. Akarja-e Szerkesztő Uram? Be tudja-e osztani a december–januári számba? Szíves választát kérném – megcsináljam-e? Ön é az elsőbbség.

Baráti üdvözzellettel s egyben köszönettel a nyári emlékezéséért

BL

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor főszerkesztő, tanár Pécs József u. 13.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

42. Tüskés Tibor Basch Lórántnak

1963. október 25.

Igen Tisztelt Doktor Úr,

nem is érkezhett volna jobbkor levele. Épp azon töprengtem, hogyan, milyen anyagból kellene összeállítanunk januárra tervezett ún. „pécsi számunkat”. Ugyanis az idei júliusi, balatoni Jelenkorhoz hasonlóan januárban egy olyan számot szeretnénk kihozni, amelyben – a szépirodalmi és a tanulmányi részben egyaránt – valamiképp Pécs „fölfedezése” kapna hangsúlyt. S ha a város irodalmi hagyományaiából be akarunk valamit mutatni, akkor nem elsősorban Babits Mihályra kell gondolnunk? Ezért mondom, hogy a lehető legjobbkor kaptam Doktor Úr levelét. Természetesen a jelenleg hat íven megjelenő folyóiratnak és éppen egy ilyen tematikus számban terjedelmi korlátai is vannak, de semmiféle előzetes megkötést nem szeretnénk adni. Előbb a nekünk szánt anyagot kellene látni, aztán beszélni sorsáról. Kérem Doktor Urat, szíveskedjék a kéziratot mielőbb elküldeni.

Egy másik terv is fölmerült bennem. A Babits-évforduló alkalmat adna egy Pécssett tartandó nagybbszabású Babits-estre. Említettem a tervet a Városi Művelődési Ház művészeti előadójának, aki az effajta esteket méltó módon szokta lebonyolítani, s ígéretet tett, hogy jövő év eleji tervükbe föltétlen beillesztik. (Azért nem előbb, mert erre a költségvetési évre már elfogyott a pénzük.) Doktor Urat szeretnénk előadónak fölkérni, a műsor rendezését és betanítását pedig Németh Antal vállalná. Hogy az ügynek valami hivatalos látszata is legyen, arra kérem Doktor Urat, hogy a levelemben előadottak értelmében s arra hivatkozva, szíveskedjék a Művelődési Házat – ha egyetért elgondolásunkkal – közvetlenül is megkeresni (Cím: Pécs, Déryné u. 18. Futaky Hajna).¹⁶

Ismételt szíves elnézését kérem a némileg késedelmes válaszáért. Tisztelettel és szeretettel köszöntöm:

Tüskés Tibor

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. gépirat aut. aláírással, „Expresz!” rájegyzéssel a recto bal felső sarkában

¹⁵ Babits és Kosztolányi konfliktusokkal teli barátságának egyik fontos szakasza, amikor Babits olyan kritikát fogalmazott meg a *Nyugat*-ban közölt recenziójában az akkor megjelent *Esti Kornél* című kötetéről [Könyvről könyvre. *Nyugat*, 1933/12, 685–689.], mely rosszul esett Kosztolányinak, aki egy verssel, az *Esti Kornél énekével* (*Pesti Napló*, 1933. június 25., 8.) válaszolt neki. Babits lezárásként újra megszólalt: Könyvről könyvre. Remekek hibáiról. Forma és tartalom. *Nyugat*, 1933/13–14, 71–72. (T. A.)

¹⁶ Futaky Hajna Dr. Bécsy Tamásné (1927–2011) kritikus, esszéíró. (S. Sz.)

Címzett: dr. Basch Lóránt úrnak Budapest, XII. Városmajor u. 48.
Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Basch Lóránt-hagyaték V.3820/14/8

43. Tüskés Tibor Basch Lórántnak

1963. november 11.

Kedves Doktor Úr,

úgy látom, rendben mennek a dolgok, s november 30-án ill. december 1-én méltó módon ünnepelheti a város Babits Mihály születésének 80. évfordulóját. Szombaton este lenne a városi művelődési házban az ünnepi irodalmi est, ezt a részét Futaky Hajna kitűnően intézi a dolognak. Másnap, vasárnap délelőtt az egyik pécsi leánygimnázium irodalmi szakkörének tagjai megkoszorúzzák a Hunyadi utcai¹⁷ kis diákszoba falán már korábban elhelyezett emléktáblát, aztán a mai Nagy Lajos (volt ciszter) gimnáziumban avatnánk emléktáblát, majd az Egyetemi Könyvtárban kis emlékkiállítás nyílna. Ehhez a Pécsset fellelhető dokumentumokat a magam korábbi gyűjtéséből rendelkezésre bocsátom, illetőleg Doktor Úr további segítségét kérem.

Már pesti beszélgetésünkkor szíves volt Doktor Úr segítségét felajánlani, most arra kérem, hogy a Babits-hagyatékából néhány emléktárgyat, kéziratot stb. – lehetőleg pécsi vonatkozású tárgyat – szíveskedjék küldeni ill. küldetni. Talán legjobb lenne közvetlenül a kiállítást rendező Egyetemi Könyvtárnak küldeni (igazgató: dr. Fényes Miklós, a kiállítás gondozója Tamásiné Holub Vera¹⁸), ez az ügy hivatalosságát, a tárgyak biztonságát szavatolná. Ismétlem, néhány dologra, főként eredeti kéziratra gondolunk. A pécsi Egyetemi Könyvtár címe: Leonardo da Vinci u. Jó lenne, ha ez a kis kiállítás itt helyben esetleg újabb emlékek napfényre kerülését segítené elő. Az ügy az én korábbi – aztán elaludt – tervemet is fölélesztette, hogy az Akadémiai Kiadó számára (az Irodalomtörténeti Füzetek c. sorozatra gondolván) megírjam B. M. pécsi diákeveinek történetét. Megkerestem Bodnár György¹⁹ szerkesztőt javaslatommal, nem tudom, mit szólnak hozzá. Nyilván, ha valami szerződés stb. kötne engem, nagyobb biztonsággal nyúlnék a kérdéshez. Most várom a választ. – A januári Jelenkorban föltétlen számítunk Doktor Úr tanulmányára.

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm:

Tüskés Tibor

Kéziratleírás, lelőhely

1. 1 f. gépirat aut. aláírással és kéziratos javítással a Jelenkor fejléces papírján

2. 1 f. gépirat másodpéldány a Jelenkor fejléces papírján

Címzett: dr. Basch Lóránt Budapest

Lelőhely: 1. Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Basch Lóránt-hagyaték V.3820/14/9; 2. magántulajdon

44. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1963. november 19.

Kedves, jó Szerkesztőm,

köszönöm sorait, azok mellékletét, és mindennek fölött lelkes támogatását a Babits emlékének ünneplése körül. Ezúttal nem frázis, hogy ez „szívügyem”. Talán nincs is már más.

¹⁷ A mai Zrínyi Miklós utca.

¹⁸ Holub Veronika (1922–2001) Holub József egyetemi tanár lánya, a pécsi egyetemi könyvtár munkatársa. (S. Zs. – T. A.)

¹⁹ Bodnár György (1927–2008) irodalomtörténész, egyetemi tanár. (S. Zs.)

A pécsi egyet. könyvtárnak (Holub V. címére) nyomban írtam, de választ nem kapván, magam feje szerint állítottam össze egy igen érdekes kis anyagot. (Pécsett kelt gyerekkori és tanulókori levél, az első regény töredéke 1898-ból, Robur néven, A Hunyady ház,²⁰ egy kiadatlan kedves pécsi vers 1900-ból, a pécsi Madarász uszoda kéziratrészlete,²¹ a Janus Pann. társ. alakuló²² ülésén mondott beszéd szövege, az indexfénykép az első félévvel, szülei pécsi képe, a Balázsolás Pécsre utaló sorainak első kézírata, egy Weöres levél Pécsről – Babits-emlékkel). A Janus Pannonius társ. alak. ülési meghívója biztosan megvan odalent is és a Sorsunk első száma, amelyben B. utolsó verse megjelent, (Reményik Sándorhoz).²³ Az OSZK által küldendő csomag hétfőre legkésőbb ott lesz. A kis kiállítás dokumentumanyagáról érdemes volna a Jelenkorban valakinek írni.

A 30-iki ünnepet illetően: a megnyitó beszéd más lesz, mint amire eddig gondoltam, nem emlékezés, hanem ma szemmel látott pályakép, szakaszokra osztva és arra válaszolva, mit jelentett akkor nekünk B. – és mit jelenthet ma. Így a Balázsolás történetére nem kerülhet sor. A pécsi (januári) számba beillenek; hisz ez pécsi vers. A nagyobb tanulmány arra az időre úgyse lenne nyomdakész – a közbejött teendők folytán.

A pécsi estre le akarna jönni Éder Zoltán barátom, – és szobát kérne. Magam, kétágyas szobát kérnék, mert lehoznám irodalmárnak nevelt kis keresztfiamat. (Csak a vasútjegy és szállás díját fogadom el, ellátásomról magam gondoskodom, – és a részvételt kötelezettésemnek tartom.)

Bodnár Györggyel Mészöly Miklós van barátságban, – én nem ismerem.

Még csak arra kérem, hogy az egyetemi könyvtárral és Futaky Hajnával e levelem tartalmát közölni jó legyen. (Azt kérem, hogy az ünnepség a Cigány a siralomház[ban] – B. hangjával kezdődjék, mert ehhez kapcsol a beszédem).²⁴

Köszönettel, baráti üdvözzellettel őszinte híve

Basch Lóránt

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor szerkesztő Pécs József u. 13.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

45. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1963. november 22.

Kedves Szerkesztő barátom,

a rend kedvéért közlöm, hogy a pécsi egyetemi könyvtárnak szánt kiállítási anyag * a holnapi nap folyamán expressz lesz feladva az Egyetemi Könyvtárnak, 11 borítékot tartalmazó csomagban. Ha valamire még szükségük volna, kérem közölni, hogy pótolhassam.

²⁰ Tizenöt éves korában Robur álnéven történelmi regényt ír *A Hunyadi-ház* címmel. Robur Jules Verne *Hódító Robur* című regényének főhőse. (T. A.)

²¹ *Az Emléksorok egy régi pécsi uszodára* című vers kézírata. (T. A.)

²² A Dél-Dunántúl és Pécs város kulturális és irodalmi életének fejlesztésére alapított irodalmi társaság (1931–1945). A Janus Pannonius társaság könyvsorozatát jelentetett meg, köztük Weöres Sándor könyveit, illetve 1941-től a *Sorsunk* folyóiratot is a társaság adta ki. Babits Mihály üdvözlőbeszéde a Janus Pannonius Társaság 1931. június 10-én tartott közgyűlésén. Közli Tüskés Tibor: *A pécsi irodalom kistükre*. Pécs, 1970, 41. (S. Zs. – T. A.)

²³ Reményik Sándor (1890–1941) költő, szerkesztő. Babits Mihály: Egy verses levélre. Reményik Sándornak. *Sorsunk*, 1941/1–2, 58. (S. Zs. – T. A.)

²⁴ Basch Lóránt tulajdonában volt egy hanglezem, melyen Babits olvasta fel verseit, köztük a *Cigány a siralomházban* címűt is.

Levelemre Holub Verától máig nem jött válasz, talán nem is nagyon akarják? De Ön akarja és ez számomra egyet jelent.

Baráti üdvözzettel

Basch Lóránt

* Úgy hiszem, ez a gimnazistákat is érdekelni fogja, örülnék, ha azok is meglepetnének.

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. kézirat levelezőlapon

Címzett: Tüskés Tibor szerkesztő Pécs József u. 13.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

46. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1963. november 27.

Kedves Szerkesztő barátom,

tehát szombaton d.u. $\frac{3}{4}$ 5-kor érkezem a gyorssal, és egyenest a Nádor Szállóba megyek, ha más értesítést nem kapnék, – úgy ahogy már írtam. Szívesen megmutatnám előzetesen is a beszédet – talán. A szerkesztőségben vagy a kávéházban keresném meg. A beszéd 15 flekk körül lesz, nyomtatékkal szoktam előadni, ezt az időbeosztás miatt közlöm. Örülök a találkozásnak és barátilag üdvözlöm

BL

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. kézirat levelezőlapon

Címzett: Tüskés Tibor főszerkesztő Pécs József u. 13.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

47. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1963. november 27.

Kedves Szerkesztő barátom,

most kapom a meghívót, és amiért sürgősen írok, az egy hiba kiigazítása – az idézet a meghívón; amelyről nem tehetnek, mert az összes versek régebbi kiadásának a sajtóhibája: az első sorban kimaradt a „kis” szó (kis Babits Misi) amit a meghívókon azt hiszem, ki kellene javítani, mert valami különös ízt ad az egésznek (és Labancz Borbálát²⁵ is figyelmeztetni).

A másik amiért írok, a Cigány a siralomházban elmaradása. Valahogy az az érzésem, hogy nem szabad hiányozni Babits emlékesten. Nem lehetne-e mégis beilleszteni a műsorba, Bánffy György (hallottam úgy hiszem egyszer Juhász Gyula emlékműállításakor, nagyon tetszett) de Koós Olga is biztosan szépen mondaná az én beszédem előtt, hogy hozzá kapcsolhassák.²⁶ Ebben a versben maga osztja korszakokra a verseit Babits és valamennyire cezurát jelent a költészetében.

Az egész kétnapi ünnepség és a műsor is megkapó és megható, – ha Pécs nem is szeret levelezni, cselekedni tud!

A beszéd alakítása miatt, ha lehetséges, kérnék rövid szót sürgősen.

²⁵ Labancz Borbála (1930–1990) színésznő, a Pécsi Nemzeti Színház örökös tagja. (S. Zs.)

²⁶ Bánffy György (1927–2010) színművész. (S. Zs.) Basch feltehetően Segesdi György szobrásznak Szegeden a Roosevelt téren 1957. augusztus 20-án felavatott Juhász Gyula emlékművére utal. (T. A.) Koós Olga (1925–2011) színész. Ekkoriban mindketten a Pécsi Nemzeti Színház művészei. (S. Zs.)

Tehát egy kétágyas és egy egyágyas szobát kérünk szombatra, – előbbit vasárnapra. Mert úgy látom, kétszer kell elmondanom a beszédet, ami számomra csak öröm.

A viszontlátásig melegen üdvözlő híve

BL

Nem küldenének meghívót az Országos Széchényi Könyvtárnak szíves segítségével? És talán a Petőfi Múzeumnak és Esztergomba a Babits Emlékház címére?

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor főszerkesztő Pécs József u. 13.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

48. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1963. december 5.

Kedves Szerkesztőm és barátom,

az első szó a köszöneté. Mert jól tudom, hogy Önnek köszönhető a gyönyörű Babits emlékezés minden ötlete és részlete is. És Önnek köszönöm, hogy ezt az emlékbeszédet megírtam,²⁷ – sohasé írtam volna meg. Simítottam rajta, világosabbá tettem, rövidítettem (a József Attila részt kihagytam), és nyomdakészebbé, 10-ére készek lesznek a fakszimilék:²⁸ a gimnazista kép, a Jónás könyve kezdetének első kézirata, az Ady–Babits kép (a jegyzet²⁹ azt hiszem sokakat fog érdekelni, Földessyt,³⁰ ha szem elé kerülne, fojtogatni)³¹ és a Szabó Ervin-levél,³² a „Kant és az örök békéről” – amelyből árad B. felé a nagy szeretet. Fontosnak tartom, a közlés szempontjából is.

Fontosnak tartom a pécsi évekről írandó tanulmányt is, jó alkalom ez az évforduló a közlés indokaként. Megpróbáljuk Kereszturyval, Klaniczayn³³ keresztül is, mihelyt Linzből hazajött.

²⁷ Basch Lóránt: Emlékezés Babits Mihályra. *Jelenkor*, 1964/3, 242–248. A következő levelekben ennek szövegét és képeit javítják.

²⁸ A megjelent illusztrációk: A kisdíák Babits Mihály; Ady Endre és Babits Mihály; a *Jónás könyve* kézirataiból. (T. A.)

²⁹ A Székely Aladár által készített Ady–Babits képen a következő kézírásos „jegyzet” olvasható: Babitsnak – Ady Csúcsa 1917. aug. 7. (T. A.)

³⁰ Földessy Gyula (1874–1964) irodalomtörténész. Utalás arra a polémiára, amely Földessy és Babits között bontakozott ki Ady megítélése kapcsán. Ady halálát követően megjelent Földessy Gyula: *Ady Endre: tanulmány és ismertetés* (Hungaria Nyomda, Budapest, 1919.) című kötete. Babits hosszú, alapos, de vitázó tanulmányt közölt a kötetéről: Tanulmány Adyról. *Nyugat*, 1920/3–4, 128–147. A megsértődött Földessy nem hagyta válasz nélkül, és hamarosan kiadta polemikus hangvételű *Ady-tanulmányok* könyvét (Ethikai Tudományterjesztő és Könyvkiadó Rt., Budapest, 1921.). Babits erre újabb, terjedelmes vitacikkkel reagált: Megjegyzések Földessy Ady-könyvére. *Nyugat*, 1921/6, 472–478. Ekkor éleződött ki Babits évtizedekre nyúló ellentéte Földessy Gyulával. Az epés megjegyzés tehát arra vonatkozik, hogy Babits és Ady milyen baráti egyetértésben hajol a kinyitott Biblia fölé, s ennek Földessy nem örülne, mert ő a két költő közötti ellentéteket tematizálta. (T. A.)

³¹ Nem érthető a mondat, az értelme az lehetne: ha Földessy szeme elé kerülne [a kép, melyen Ady és Babits barátként vannak együtt], dühöngene, megfojtana miatta. (T. A.)

³² Szabó Ervin 1918 júliusában kéri fel Babitsot, hogy a *Természet és Társadalom* című új könyvsorozat számára fordítsa le Kant *Az örök béke* című művét. (Immanuel Kant: *Az örök béke*. Ford., bev., és jegyz. Babits Mihály, Új Magyarország, Budapest, 1918.) Kapcsolatuk, leveleik hangneme ekkor, nem sokkal Szabó Ervin halála előtt, egész bensőséggé válik. (T. A.)

³³ Klaniczay Tibor (1923–1992) irodalomtörténész, az MTA Irodalomtörténeti (1969-től Irodalomtudományi) Intézet igazgatóhelyettese, majd az Irodalomtudományi Intézet igazgatója 1984–1992

Úgy határoztam, hogy a karácsonyi szünetet keresztfiammal a Mecseken töltöm, – akkor úgyis találkozni fogunk és elgondolásokról beszélgethetünk.
Addig is újabb köszönettel és baráti üdvözlettel híve

BL

A meghívók már útban vannak Anglia felé.

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: Basch Lóránt XII. Városmajor utca 48.

Címzett: A „Jelenkor” szerkesztőségének Pécs Széchenyi tér 17. I.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

49. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1963. december 9.

Nagyon tisztelt, kedves Szerkesztőm,

itt küldöm a fényképeket

1. „a kis Babits Misi”-t

2. Ady és Babits a Bibliát olvassa

3. Szabó Ervin levelét a Kant-kiadásról (Ebből talán a személyes állapotra vonatkozó rész kihagyható).³⁴

4. A „Jónás könyve” első fogalmazványából-t.

A küldött kézíraton a következő kis módosításokat kérném keresztülvezetni.

A 7. oldalon az utolsó sorban a ha „a Sziget nem elég magas” volt is, ott

A 8. oldalon a 6. sorban alulról a „valóban” szó helyébe: „mint valóság és költészet nemes ötvözeté”

13. oldalon alulról a 4. sorban „más is volt még” helyébe „mást is jelentett: humanista cselekedetet.”

A 15. oldalon a 16. sorban felülről „még nem volt befejezve” helyett „akkor még dolgozott”.

u.a. oldalon a 6. sorban alulról a „vonatot” után „miközben a költemény³⁵ mélyebb értelméről elbeszélgettünk. Emlékszem szavára: „a költő nem tehet róla, sem ellene, hogy verséből mit olvasnak majd ki”. – (Talán emlékszik, hogy ezt egyszer idéztem már a Bozsgatónál, de az alkalmat nem neveztem meg.)

Bizonyára olvasta Pándi³⁶ válaszát Mészölynek. Így csak a megbecsült és megnyugtatóni kívánt ellenféllel szoktak beszélni. A „Jelenkor” érdeme, hogy erre alkalmat adott.

Köszönettel, baráti üdvözlettel híve

BL

között. (S. Zs.)

³⁴ Ennek a levélrészletnek a fotója végül nem jelent meg. (T. A.)

³⁵ A *Jónás könyvéről* van szó. (T. A.)

³⁶ Pándi Pál (Kardos Pál) (1926–1987) irodalomtörténész, kritikus, szerkesztő, a *Szabad Nép*, majd a *Népszabadság* kulturális rovatvezetője. Mészöly *Ablakmosó* című drámája (*Jelenkor*, 1963/9, 790–806; 1963/10, 925–939), illetve a hozzá írt *Jegyzet a darab ürügyén* (*Jelenkor*, 1963/10, 939–945) nyomán kirobant irodalompolitikai botrány főszövege Pándi Pál *A tagadás tagadása* című kritikája (Pándi Pál: *A tagadás tagadása. Élet és irodalom*, 1963. dec. 7., 7–8.). Később Tóth Dezső is felsorakozott Pándi mellett. Tóth Dezső: *Hatalom, erkölcs, osztályharc. Kritika*, 1964/4, 3–13. A kirobant botrány hozzájárult Tüskés Tibor leváltásához. Lásd erről Mészöly Miklós – Tüskés Tibor: *Az ablakmosó „története” Mészöly Miklós és Tüskés Tibor levelezéséből. Jelenkor*, 2004/1, 14–35. (S. Zs. – T. A.)

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Címzett: „Jelenkor” szerkesztősége Pécs Széchenyi tér 17. I.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

50. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. január 4.

Tisztelt és kedves Szerkesztőm,

22-iki levelét csak mecseki séjouromból³⁷ hazatérve most vettem kézhez. Észrevételeivel a folyóirat szempontjából,³⁸ nagyjában egyetérték, de a módosításokat magam kívánom keresztülvezetni, ezért kérem a kéziratom sürgős visszaküldését, hogy a beszéd (nem tanulmány) a februári számban már megjelenhessen, azoknak az irodalmi embereknek, (akiket láthatatlan szálak szőnek Babits társaságába) ami előbb-utóbb mégiscsak valóssággá váland – máris egyesítenek – várakozását kielégítve. Ezúttal csak két pontra kívánnék kitérni:

Ad. 3. a „történelmi material.”-ra való utalás, előre mutat a „Magyar költő 919-ben”-re.³⁹ Azt akartam és akarom kifejezni, hogy ha az elméletben nem is vezetett kapcsolatuk oda,⁴⁰ hogy a költőt a marxizmus hívévé tegye, – a gyakorlatban mégiscsak befolyásolják későbbi magatartását. Ezt Schöpflintől tudom. (Tudvalevő, hogy Sz. E. [Szabó Ervin] a forradalom legkezdetén meghalt). Igyekezni fogok ezt tompítva megfogalmazni.

Ad 8. az Illyés idézetet meghagyandónak vélem, de eltérően a szövegtől, annak illusztrálására: hogy akkor a fasizmus idején miként értékelték a hívek B. jelentését hazai szemmel nézve.

Az idézetek fontosak, de az elsőt szándékomban is volt törölni. A Kölcsey-idézetből legfeljebb a nem „az újító”-t gondolnám törölni. Hisz ez önarckép is. És bennem a ket-tejük affinitása, – régtől fogva él.

Talán érdekelni fogja, hogy mialatt e sorokat írom, felhívott a Szépirodalmi, és szerző-dést kínált egy tanulmánykötetre.⁴¹ Ne tessék tőlem félni, – én nem magamért írok, mint mások legtöbben, hanem egy meghurcolt igazságért.

A pécsi egyetemi könyvtárban felkerestem Holub Verát, hogy visszavegyem a „bogaras könyv”-et. Nem jutott el hozzá. Kérném ezt az ereklyét, a legbiztonságosabb módon hozzám visszajuttatni. A kiállított anyagot a pécsi könyvtárnak engedem át, későbbi alkalmakra tekintettel.

Sajnálom, hogy nem találkozhattunk, lett volna miről eszmét cserélnünk. Jókívánságait köszönöm, szeretettel viszonzom. Híve

BL

U.i. Futaky Hajnának leküldtem egy fényképfelvétel-lemezt, nagyítás céljaira, az ün-nepség alkalmából. Ezt szeretném visszakapni, – kérem, vegye tőle át.

BL

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

³⁷ tartózkodás (francia) (T. A.)

³⁸ Nem ismerjük Tüskés levelét, de nyilván a folyóirat védelmében bizonyos helyeken politikailag óvatosabb megfogalmazásokat kért Basch Lóránttól. (T. A.)

³⁹ Babits Mihály: Magyar költő kilencszáztizenkilencben (Vita és vallomás). *Nyugat*, 1919/14–15, 911–929. (T. A.)

⁴⁰ Babits és Szabó Ervin kapcsolatáról van szó. (T. A.)

⁴¹ Ez a kötet végül nem jelent meg. (T. A.)

Feladó: Basch Lóránt XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor főszerkesztő Jelenkor Pécs Széchenyi tér 17.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

51. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. január 9.

Kedves jó Szerkesztőm,

forduló postával küldöm vissza a kéziratot. A 3, 5, 8, 12. és 14. oldalakat újra gépettettem a javítások miatt. Alkalmazkodtam kívánságaikhoz (az eredeti fogalmazásokat mellékelem). Fontosnak érzem, hogy mielőbb megjelenjék, közelségben még az alkalomhoz. A Szikra nyomda vezetőjével⁴² beszéltem a különlenyomatokról. Baráti véleményektől teszem függővé. A szövegen még simítottam, bővítettem is, ahol az összefüggés kívánta. A Széchenyi Könyvtár nem kéri vissza az általa küldött anyagot.

Sok üdvözzel, szeretettel

BL

Kéziratleírás, leelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: Basch Lóránt Bp. XII. Városmajor u. 48.

Címzett: „Jelenkor” szerkesztőségének Pécs Széchenyi tér 17.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

52. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. január 10. szombat

Kedves Szerkesztőm,

köszönöm és nyugtatom küldeményeit. Ma már nem tudom a curriculumot⁴³ egybevetni az eredeti szöveggel, a jövő hét elején szerét ejtem és nyomban visszaküldöm a kefért.

A 3. bekezdésben feltüntetendő volna, hogy csak a „pécsi évekre” vonatkozó részt közli, – maga az önéletrajz kiterjed a későbbi időre is, egészen a kérvény benyújtásáig. A pécsi rész facsimiléjét szívesen bocsátom rendelkezésére. Nevemnél kérném a „dr.”-t törölni, nem használom, amióta megszűnt a tudományos jellege. A „bizottságban kurátortársa” helyett: „kuratóriumban társa”,⁴⁴ vagy csak a „bizottságban” szó törlendő. A kuratórium két tagból állott, bizottság nem volt.

Remélem, az átfésült kézirat ellen nincs senkinek se aggálya már. A kéziratban gépelési hibából kimaradt a 14. oldalon az első bekezdésben „az utolsó regénye” szavak után az „Elza pilóta”.⁴⁵ A pécsi diákkori szobának emlékszobává alakítását nagy örömmel vennék, és tőlünk telhetően támogatnók is.

Sok köszönet fáradozásáért baráti üdvözzel

BL

⁴² Willert Andor. (S. Zs.)

⁴³ Babits Mihály kéziratból közölt egyetemi önéletrajzáról van szó (*A szakvizsgai folyamodáshoz kívánt önéletrajz impuruma jövődöbéli biographusaim rendelkezésére*), melynek szövege az évforduló alkalmából – s szignóval, mely nyilván Tüskés Tibort jelzi, megjelent a *Jelenkorban*. – s [Tüskés Tibor]: Babits Mihály emlékezete. *Jelenkor*, 1964/1, 89–90. (T. A.)

⁴⁴ Utalás arra, hogy Basch és Babits ketten együtt voltak a Baumgarten Kuratórium tagjai. (T. A.)

⁴⁵ Babits Mihály: *Elza pilóta vagy a tökéletes társadalom*. Nyugat, Budapest, 1933. (T. A.)

U.i. Nem volna jó, ha a pécsi beszédről említés történik, jelezni * alatt a következő számban megjelenését?⁴⁶

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: Basch Lóránt XII. Városmajor u. 48.

Címzett: A Jelenkor szerkesztőségében Tüskés főszerkesztő részére Pécs Széchenyi tér 17.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

53. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. január 14.

Kedves jó Szerkesztőm,

11-i sorait ma kaptam. Én nem bánom, – de barátaim szeretnék olvasni előbb. Ezért is arra kérném, hogy ha nem ütközik akadályba, két kefelevonatot lenne szíves küldeni. Remélem a tegnapi feladott B. kézirat-kefe időben érkezett meg.

Miklóssal beszéltem, – ő szöveg B. Gy. -nek, – azt ígérte, hogy sürgeti.⁴⁷ Ha megbízást adtak L. L.-nak⁴⁸ (?) a sekszárdi vonatkozásokra (az Akadémiai Kiadó irányította hozsám) – mennyivel inkább kívánatos ez. Kérek majd hírt, mit választott B. Gy.?

A pécsi lehetőségekről jó volna egyszer szót váltani.

Baráti üdvözlettel

BL

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor szerkesztő Pécs József u. 13.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

54. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. január 16.

Kedves Szerkesztőm,

most, hogy régi jegyzeteimet átlapoztam, látom, hogy a szakvizsgai dolgozatokhoz mellékelte önéletrajz egyszer már megjelent a Magyar Nemzet 1943. karácsonyi számában.⁴⁹ Az ember feje nem káptalan, de a tudat alatt mindig mozgatja valami.

Szeretettel üdvözl

BL

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL XII. Városmajor u. 48.

⁴⁶ Az *Emlékezés Babits Mihályra* című tanulmány megjelenéséről van szó, Tüskés végül nem jegyzetelte meg. (T. A.)

⁴⁷ Mészöly Miklós, Bodnár György. (S. Zs.)

⁴⁸ László Lajos (1923–2009), író, újságíró.

⁴⁹ Életrajz (A szakvizsgai folyamodáshoz kívánt önéletrajz impuruma jövődöbéli biographusaim rendelkezésére). *Magyar Nemzet*, 1943. dec. 25., 21. Lásd még 52. sz. levél. Tüskés jelzi is a *Jelenkorban*, hogy már megjelent. (T. A.)

Címzett: Tüskés Tibor szerkesztő Jelenkor Pécs Széchenyi tér 17.
Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

55. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. február 1.

Kedves Szerkesztőm,

arra akarnám megkérni, küldetne egy támpéldányt, amelyben a pécsi ünnepekről megemlékezik az OSZK kéziratárának, archívumunk számára.

A pécsi évekről megírandó könyvecske céljából (– nem nyugszom, amíg ez valóra nem válik –) közlök egy adatot az 1940. novemberi beszélgető füzetből:⁵⁰ „a pécsi cisztercita gimnázium⁵¹ némettanára, Zalay Mihály fülünk hallatára azt mondta egyik iskolalátogatónak: „Én nem sokat tudok németül, de a tanítványaim még kevesebbet. (Büszkén)”.⁵² Babits nem szerette, majd a hitlerizmus óta utálta a németeket. Németül nem szívesen olvasott, beszélni rosszul tudott. („Németül legfeljebb verset vagy filozófiát olvasok” – írja ugyanott).

Mikorra várható kefe a beszédről?

Baráti köszöntéssel híve

Basch Lóránt

Kéziratleírás, leelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor szerkesztő „Jelenkor” Pécs Széchenyi tér 17.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

Közölve: Tükrök között, 2014, 155–156.

56. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. február 5.

Kedves Szerkesztőm,

Köszönettel megkaptam a januári számot. Ezt fogom átadni az OSZK-nak. Sajnos a Babits-önéletrajzban⁵³ bent maradt egy szarvashiba – nyomdai, pedig a kefén feltűnően javítottam ki. B. nem Szokratészt únta meg, hanem Isokratészt, a szónokot; Sokrates soha nem írt le egy sort se, szavait Platónból ismerjük, (ha híven írta le azt); azt pedig, írja B., „annál szívesebben fordítottam”. Azt hiszem, ezt mint sajtóhibát ki kellene javítani.

Közben a debreceni irod. tört. intézeti *Studia litteraria* részére elígértem és már készítek is egy közleményt az Ady–Babits viszonyról.⁵⁴ Azt hiszem, ebben jobb helye volna a beszédhez utólag hozzáírt jegyzetnek a fénykép történetéről, és a fényképnek is.⁵⁵ Ha a

⁵⁰ Babits Mihály gégeoperációját követően 1938. február és május között, majd 1940 decemberétől 1941 augusztusáig, haláláig füzetekbe írott feljegyzésekkel közölte gondolatait. E feljegyzések nemcsak a költő betegsége körtörténetének, hanem az őt körülvevő világról vallott véleményének megrázó dokumentumai. (S. Zs.)

⁵¹ Babits középiskoláit a Ciszterci Rend Pécsi Római Katolikus Főgimnáziumában végezte (1893–1901). (S. Zs.)

⁵² Ez a részlet utóbb megjelent: *Babits Mihály beszélgetőfüzetei*, II. kötet. Szerk. Belia György, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1980, 133. (T. A.)

⁵³ Lásd még 52. sz. levél. (T. A.)

⁵⁴ Basch Lóránt: Adalék az Ady–Babits kérdéshez. *Studia Litteraria*, 1964, 79–89. (T. A.)

⁵⁵ A fénykép végül megjelent a *Jelenkorban*. (T. A.)

Jelenkor erre nem helyez hangsúlyt, inkább ott közölném, és kérném a jegyzet mellőzését és a fénykép visszaküldését. Inkább a pécsi egyet. ktári kiállítási anyagból lehetne valamit reprodukálni, – talán a gyerekkori, vagy a diákkori levelet, vagy amit jónak lát. De csak, ha ez nem okoz zavart.

Örülök, hogy a Jelenkor ügye elsimult. Elárulhatom, hogy ebben Németh Lászlónak orozslánrésze van,⁵⁶ van annyi mint M. M.-nak bűne az előidézésében.⁵⁷

Válaszát várva, szeretettel üdvözlö

BL

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. kézirat borítékkal

Feladó: Basch Lóránt XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor főszerkesztő Jelenkor Pécs, Széchenyi tér 17.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

57. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. március 6.

A Jelenkor szerkesztőségének

A mai postával érkezett 3. szám vételét igazolva, örömmel látom, a hibátlan nyomtatványt, az egyébként kitűnően színvonalas számban ünnepi beszédemből. Szeretnék néhány példányt nevemben (így: BL kérésére) elküldetni, ha az illetők különben nem kapnák meg a számot. Ezek:

Illyés Gyula (II. Józsefhegyi út 9.)

Weöres Sándor (II. Törökvézi u. 3/c)

Keresztury Dezső (V. Semmelweis u. 4.)

Gellért Oszkár (V. Sziget u. 19.)

Bóka László (VIII. Kisfaludy u. 28/a)

<Pilinszky János> Kardos László Nagyvilág (V. Nádor u. 31.)

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára (VIII. Bródy Sándor u. 5-7.)

Babits Mihály Emlékház, Esztergom

Gyergyai Albert (II. Fillér u. 1.)

Előre is hálás köszönet. Egyben kérném az Ady–Babits fénykép visszaküldését. A többi facsimilét kérem az Egyetemi Könyvtárnak ritkaság anyagához csatoltatni.

Igaz tisztelettel

BL

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Jelenkor Szerkesztősége Pécs Széchenyi tér 14.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

⁵⁶ Feltehetőleg Németh László *Interjú és levél* [Tóbiás Áronnal készült interjú és Simon Istvánnak, a *Kortárs* szerkesztőjének írt levél], *Kortárs*, 1964/2, 272–278. kapcsán kialakult vita. (T. A.)

⁵⁷ Végül Tüskésnek, többek között Mészöly Miklós *Ablakmosó*-ügye miatt, mégis mennie kellett a folyóirat éléről. Lásd 49. sz. levél. (T. A.)

58. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. április 1.

Kedves jó Szerkesztóm,

e levél indítéka több. Elsőbb azt közölni, hogy a Babits-beszédnek szélesebb körökben és nagyobb visszhangja volt, bármely korábbi publikációmnál. Sajnos kevés példányban árusították, napok alatt elfogyott (Pécsett bizonyára nem), és magam is szeretnék még néhány példányt eljuttatni azokhoz, akiket illet. (Elsősorban a Babits-emlékháznak, amelynek dukál is). Még az apró betű se tartotta vissza az olvasókat, ha ezt hangsúlyozták is. Szóval aggályai alaptalannak bizonyultak.

A másik indítékom, hogy felhívjam figyelmét Horgas Béla⁵⁸ fiatal költő tehetségének meglepő jeleire. Somogyi legényke ő is, villanyszerelő ma is még (bár már az esti egyetem hallgatója). Ha én lapszerkesztő lennék – (vagy Osvát szerkesztene) – biztos vagyok, a folyóirat nem kisebb előnyére válnék, az ő gyakoribb vagy egyszerre több verssel szerepeltetése, mint ő néki <egy> a kiemelés a Jelenkorban. Új költőket igyekezzünk szóhoz juttatni, de ha egy-két kimagaslót találunk (Kalász⁵⁹ is az), rá kell feküdnünk, ha a sok újonc rovására is.

Sok üdvözlettel öreg barátja

BL

Van válasz az Irod.tört. Intézetből?

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL. XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor Jelenkor szerkesztője Pécs Széchenyi tér 17.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

59. Tüskés Tibor Basch Lórántnak

1964. április 10.

Kedves Doktor Úr,

nagyon köszönöm levelét, örülök, hogy a beszéd közlése jó visszhangot keltett, bizony hozzám holmi hivatalos morgolódás is eljutott, sőt határozott véleményként is megfogalmazták azon a beszélgetésen, ahol a Jelenkor idei első három számát tették mérlegre a napokban. No, most már mindegy. A kifogás az, hogy a Jelenkor a Nyugat-nak és írónak valami megemelt tisztelettel adózik, értékeit túlbecsüli, nem elég kritikával adózik. De hát ezt azok a főiskolai tanárok mondják, akik savót szűrnek minden értékből, s fogcsikorgatva hajtanak csak fejet az előtt, ami mégiscsak kiállta az idő próbáját.

Köszönöm, hogy foglalkozik Horgas Béla sorsával, bár a fiú tehetsége nem ismeretlen előttem, mint az áprilisi számban közölt két verse is mutatja. Korábban is hozta írását, cikkét a Jelenkor. Bodnár ill. az Irodalomtörténeti Intézet semmiféle választ nem adott, de most már nem is akarok senkit sem fárasztani a közbenjárásért. (M. Miklós legutóbb tájékoztatott, hogy Bodnár azt ígérte neki, hogy ír majd.) Ha sikerül – remélem rövidesen – megszabadulni a szerkesztéstől, a magam kedvére is megcsinálom a munkát. (Ha – mint

⁵⁸ Horgas Béla (1937–2018) költő, író, szerkesztő, publicista. Horgas Bélának épp a levéllel egyidőben, 1964 áprilisában jelennek meg versei a *Jelenkorban*. (S. Zs.)

⁵⁹ Kalász Márton (1934–2021) költő, író, műfordító. Versei 1960 óta rendszeresen megjelentek a *Jelenkorban*. (T. A.)

az Irodalomtörténeti Füzetek legújabb számaként látom – érdemes pl. Juhász Gyula egyetemi éveiről írni.⁶⁰ talán Babits egy évtizedes pécsi diákélete is megérdemli a figyelmet.)

Őszinte tisztelettel és szeretettel köszöntöm:

Tüskés Tibor

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. gépirat aut. aláírással Jelenkor fejléces papíron

Címzett: dr. Basch Lóránt Budapest

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Basch Lóránt-hagyaték V.3820/14/10

60. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1964. április 17.

Kedves jó Szerkesztőm,

köszönöm 10-iki szíves sorait. Értem, hogy a vaskalaposoknak a pécsi beszéd nem volt ínyére. Íróbarátaim közt akadt, aki elég bátornak is találta. De sokan örültek, Bóka⁶¹ pl. ex katedra felhívta rá hallgatói figyelmét, – az érdem az Öné, hogy ezt lehetővé tette.

Sajnáltnám, ha többé nem küldhetnék közlésre érdemest a Jelenkornak, – ami azt jelenti, hogy sajnálnám, ha másnak adná át Nessus-ingét. De most úgyis a készülő könyv köti le minden erőmet. 1965. febr. a terminusom.

Töröm a fejemet, hol lehetne publicitást nyerni „B. pécsi évei”-nek. Talán 66-ban a Szépirodalminál. Természetesen az archívum rendelkezésére áll;⁶² utána nézek, hogy mivel járulhatnánk hozzá. Az esetleg függelékbe kerülő későbbi kapcsolatokra felhívom figyelmét, hogy a tervezett „Öttorony” előszava – annak idején megjelent a „Sorsunk”-ban (Weöres emlékszik) és kézirata talán megvan Várkonyinál.⁶³ Bármily kételyében forduljon hozzám. Dr. Babits István is, aki a Nagyszótárnál dolgozik (a Múvelőd. Min.-ban) bizonyára tud egymásról. Brisits cikkét a Vigiliában nyilván olvasta, – sok a feltevés benne, kevés a dokument.⁶⁴ De mindenképp írja meg!

Őszinte baráti üdvözetét küldi

Basch Lóránt

Kéziratleírás, lelőhely

2 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL. XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor a Jelenkor szerkesztője Pécs József utca 13.

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

⁶⁰ Grezsa Ferenc: *Juhász Gyula egyetemi évei 1902–1906*. Irodalomtörténeti füzetek 44., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1964. (T. A.)

⁶¹ Bóka László (1910–1964) író, költő, irodalomtörténész, egyetemi tanár. (S. Zs.)

⁶² Az OSZK-ban levő Babits Archívum anyaga, melynek egyik kurátora Basch Lóránt volt. (T. A.)

⁶³ A pécsi egyetem fiataljai, többek közt Weöres Sándor, Takáts Gyula, Tatay Sándor és Várkonyi Nándor, 1935-ben új folyóiratot terveztek indítani. A lap címe, Pécs jelképeire hivatkozva, Öttorony lett volna. Babitsot kérték fel, hogy írjon pár üdvözlő sort a tervezett kiadás elé. A folyóirat ekkor csak terv maradt. A Babits-szöveget kéziratból Várkonyi Nándor közölte a *Sorsunk*-ban. Babits Mihály: Üdvözet. *Sorsunk*, 1947/7–8, 385–386. (T. A.)

⁶⁴ Brisits Frigyes: Babits Mihály diákéveinek nyomában. *Vigilia*, 1963/2, 81–89. (T. A.)

61. Basch Lóránt Tüskés Tibornak

1965. augusztus 12.

Kedves tanár úr,

nagyon köszönöm, hogy gondolt rám. Azóta archívumunk a gyerekkori levelezés anyagában érdekes dokumentumokkal gyarapodott. Azt hiszem, sok mindent lehetne még felfedni. Egy sajtóhiba végigkíséri közleményeit. A curriculumban nem Szókratészről van szó, hanem Isokráteszről a szónokról, akit a filológusok a szónoki nyelv legnagyobb mesterének tartanak, de érthető, hogy Babits unta diákkorában. Bizony a Jelenkor – a múlté.⁶⁵ Érdeklődéssel olvasom itt-ott megjelenő cikkeit.

Őszinte becsüléssel öreg híve

Basch Lóránt

Kéziratleírás, lelőhely

1 f. kézirat borítékkal

Feladó: BL. XII. Városmajor u. 48.

Címzett: Tüskés Tibor gimn. tanár Pécs Surányi M. utca

Lelőhely: Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattár Tüskés Tibor-hagyaték

Közölve: Tükrök között, 2014, 187.

⁶⁵ Utalás arra, hogy Tüskés 1964 júniusáig volt felelős szerkesztője a *Jelenkornak*. (T. A.)